

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Uzp 70/12
13.07.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Snežane Živković, predsednika veća, Olge Đuričić i Vesne Popović, članova veća, sa savetnikom suda Gordanom Bogdanović, kao zapisničarem, odlučujući o zahtevu Komisije za zaštitu konkurencije Republike Srbije, za preispitivanje sudske odluke - presude Upravnog suda 1U.7215/11 od 29.09.2011. godine, uz učešće protivnih stranki: I. doo z.u. i s.t. iz B., koju zastupa punomoćnik adv.R.P. i Advokatsko-ortačko društvo K.& N. iz B., i G.p. ad z.p., p. i u. B., koga zastupa punomoćnik M.V., advokat iz B., u predmetu zaštite konkurencije, u nejavnoj sednici veća održanoj dana 13.07.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

Zahtev se ODBIJA.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom u stavu I dispozitiva uvažena je tužba tužilaca I. doo i G.p. ad i poništeno je rešenje Saveta Komisije za zaštitu konkurencije Republike Srbije broj 4/0-02-14/11-12 veza 4/0-02-338/10-25 od 26.05.2011. godine i predmet je vraćen nadležnom organu na ponovno odlučivanje. U stavu II i III pobijane presude obavezan je tuženi organ da tužiocima naknadi troškove upravnog spora u iznosu od po 14.370,00 dinara u roku od 15 dana od dana prijema presude. Poništenim rešenjem se utvrđuje da je odredba Aneksa I - osnovni komercijalni uslovi i naknade ugovora o kupoprodaji pod nazivom „rabati“, koji je zaključen dana 05.03.2009. godine između prodavca G.p. ad z.p. i u. i kupca I. doo z.u. i s.t., zabranjen restriktivni sporazum u delu u kome je ugovorena obaveza prodavca da odobri kupcu 2% rabata za poštovanje preporučenih cena prodavca u okviru osnovnog rabata od 10% na fakturi za proizvode iz proizvodnog programa G., A. i Š., jer je istim značajno narušena konkurencija na tržištu trgovine na veliko navedenim proizvodima, kao i na tržištu trgovine na malo na teritoriji Republike Srbije, čime su G.p. i I. učinili povredu konkurencije. Istim rešenjem utvrđeno je da je zabranjeni restriktivni sporazum ništav i zabranjeno je navedenim privrednim društvima svako buduće ponašanje kojim bi se mogla narušiti konkurencija ugovaranjem odredbi koje sadrže obavezu kupca na primenu minimalne, zaštitne, fiksne i / ili preporučene cene za naznačene proizvode, određene su mere zaštite konkurencije ovim privrednim društvima, označene u stavu V i VI dispozitiva osporenog rešenja, i naložena je uplata istih u roku od četiri meseca od dana prijema rešenja, pod pretnjom izvršenja, i odbijen je zahtev privrednog društva I. za oslobađanje od obaveze plaćanja novčanog iznosa mere zaštite konkurencije.

U zahtevu za preispitivanje sudske odluke podnosilac ističe da je pobijana presuda nezakonita zbog povrede Zakona o zaštiti konkurencije i bitne povrede pravila postupka iz člana 2, 33. stav 1, 34. stav 1. i člana 39. stav 2. Zakona o upravnim sporovima. Navodi da je Upravni sud pobijanu presudu doneo na usmenoj raspravi, ali da cilj i svrha održavanja usmene rasprave nisu ispunjeni, s obzirom da presuda nije doneta na osnovu činjenica utvrđenih na raspravi, već je Upravni sud rešavao ovaj spor na osnovu činjenica utvrđenih u upravnom postupku, kako je to navedeno na strani 8. obrazloženja presude. Ističe da je obrazloženje pobijane presude nepotpuno, paušalno i u suprotnosti sa dokazima u spisima predmeta, bez jasnih i konkretnih primedbi suda po kojima tuženi organ treba da postupi. Takođe, ocena suda da Komisija nije pravilno primenila pravila posebnog upravnog postupka koja se odnose na izvođenje dokaza saslušanjem svedoka, za koje su stranke smatrale da mogu dati odlučujuće informacije o inicijatoru zaključenja zabranjenog sporazuma i pravnoj kvalifikaciji istog, predstavlja drastičan primer nerazumevanja navoda i Komisije i tužilaca, jer pravna kvalifikacija sporazuma nikada nije ni bila sporna. Smatra da je, shodno članu 74. Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 51/09), Komisija za zaštitu konkurencije bila u obavezi da primeni taj zakon i detaljno je obrazložila razloge koji su je opredelili da odredi meru zaštite konkurencije na osnovu odredbi tog zakona, a na način označen u osporenom rešenju. Ukazujući da je pobijana presuda doneta uz povredu pravila postupka od uticaja na rešenje stvari, predlaže da sud uvaži zahtev i ukine ili preinači pobijanu presudu tako što će tužbu odbiti.

U odgovoru na zahtev protivna stranka I. doo z.u. i s.t. je istakla da je pobijana presuda zakonita, a navodi zahteva neosnovani i predložila da sud zahtev odbije.

U odgovoru na zahtev protivna stranka G.p. doo z.p., p. i u. B. je navela da je zahtev neosnovan i predložila da sud isti odbije, a podneskom od 21.05.2009. godine obavestila je sud da je podnosilac zahteva, u izvršenju ovde pobijane presude Upravnog suda, doneo rešenje broj 4/0-02-64/12-47 od 03.05.2012. godine, koje je u prilogu dostavljeno.

Postupajući po podnetom zahtevu i ispitujući pobijanu presudu u granicama zahteva, u smislu člana 54. Zakona o upravnim sporovima ("Sl. glasnik RS" broj 111/09), Vrhovni kasacioni sud je našao:

Zahtev je neosnovan.

Iz spisa predmeta proizlazi da su G.p. ad z.p., p. i u., u svojstvu prodavca, i I. doo z.u. i s.t., u svojstvu kupca, dana 05.03.2009. godine zaključili ugovor o kupoprodaji pod brojem 0058/2009, čiji je sastavni deo Aneks I – osnovni komercijalni uslovi i naknade, kojim je predviđeno da prodavac odobri kupcu 2% rabata za poštovanje preporučene cena u okviru osnovnog rabata na fakturi za proizvode iz proizvodnog programa G., A. i Š.. Dana 30.10.2009. godine I. doo je podnela Komisiji za zaštitu konkurencije prijavu u skladu sa članom 71. stav 5. Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 79/05), u kojoj je obavestila Komisiju da prijavljuje navedeni ugovor kao sporazum u smislu člana 7. stav 1. Zakona o zaštiti konkurencije. Odredbom člana 71. stav 5. navedenog Zakona je propisano da se ne izriče kazna učesniku sporazuma iz člana 7. stav 1. ovog zakona, kao ni odgovornom licu, ako je učesnik prijavio Komisiji postojanje sporazuma i njegove učesnike pre donošenja zaključka o pokretanju postupka protiv njega. Postupajući po toj prijavi Komisija za zaštitu konkurencije je dana 12.11.2009. godine, na osnovu člana 35. stav 2. Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 51/09) donela zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv I. doo i G.p. ad radi ispitivanja postojanja povrede konkurencije u smislu člana 10. istog Zakona. U obrazloženju zaključka je navedeno da su početkom primene Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 51/09), tj. od 01.11.2009. godine, prestale da važe odredbe Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 79/05), na koje se poziva privredno društvo I. doo, pa se stoga sa podnetom prijavom postupa u skladu sa odredbama novog Zakona o zaštiti konkurencije.

Prema obrazloženju osporenog rešenja, postupak utvrđivanja povrede konkurencije pokreće se po službenoj dužnosti donošenjem zaključka, shodno člana 35. Zakona o zaštiti konkurencije, što znači radnjom organa a ne radnjom stranke, pa kako je zaključak o pokretanju postupka donet u razumnom roku od podnošenja prijave Komisiji, ima se primeniti novi Zakon o zaštiti konkurencije. Posle postupka sprovedenog po odredbama tog Zakona doneto je osporeno rešenje kojim je utvrđeno da je ugovor o kupoprodaji, i to odredbe Aneksa I – osnovni komercijalni uslovi i naknade, zabranjen restriktivni sporazum i da je ništav, pa su određene mere zaštite konkurencije i rok za njihovo izvršenje.

Rešavajući po tužbi tužilaca I. doo i G.p. ad podnetoj protiv navedenog rešenja, Upravni sud je pobijanom presudom uvažio istu i poništio osporeno rešenje sa sledećih razloga: tuženi organ nije na dovoljno jasan i potpun način obrazložio pravnu prirodu prijave tužioca I. doo od 30.10.2009. godine sa aspekta zakonom propisanog načina pokretanja postupka u odnosu na zakon koji je važio u momentu podnošenja te prijave; u toku vođenja postupka nisu pravilno primenjena pravila posebnog upravnog postupka u vezi predloga stranaka za izvođenje dokaza saslušanjem svedoka; učinjena je bitna povreda pravila upravnog postupka iz člana 199. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku, jer nisu ocenjeni svi dokazi u vezi primene jedinstvenog cenovnika na teritoriji Republike Srbije koji se tiču cena u nabavci a ne u maloprodaji; Komisija nije donela poseban zaključak o neprihvatanju izvođenja dokaza saslušanjem stranaka, kako je to zakonom propisano, već je obrazloženje za neprihvatanje predloga dato u formi obaveštenja; Komisija treba da primeni odredbe o kažnjavanju koje su blaže za učinioca s obzirom da su propisane sankcije za povredu konkurencije različito propisane u starom i novom Zakonu o zaštiti konkurencije; nisu ocenjene olakšavajuće okolnosti na istovetan način u odnosu na tužioca G.p. ad.

Ocenjujući zakonitost pobijane presude Vrhovni kasacioni sud nalazi da je pravilno Upravni sud našao da je osporenim rešenjem povređen zakon na štetu tužilaca, a sa razloga iz obrazloženja pobijane presude kao i zbog toga što je na pravnu situaciju nastalu za vreme važenja ranijeg Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 79/05) primenjen novi Zakon o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 51/09), i pored toga što je članom 74. tog Zakona propisano da se na postupke koji su započeti do dana početka primene ovog zakona primenjuju propisi po kojima su započeti. Među strankama u upravnom sporu nije sporno da je prijava o postojanju ugovora o kupoprodaji podneta Komisiji za zaštitu konkurencije dana 30.10.2009. godine, što znači da je Komisija tog dana došla do saznanja da je na osnovu prijavljenog ugovora izvršena radnja kojom se vrši povreda navedenog Zakona. Imajući u vidu član 56. stav 1. tada važećeg Zakona o zaštiti konkurencije, kojim je propisano da Komisija pokreće postupak po službenoj dužnosti i daje nalog Službi da postupak sprovede kada dođe do saznanja koje osnovano ukazuje da je izvršena radnja kojom se vrši povreda odredaba ovog Zakona, Vrhovni kasacioni sud nalazi da je dan podnošenja prijave kao dan saznanja Komisije za učinjenu povredu relevantan za određivanje propisa koji će se primeniti u ovom slučaju. Kako se prijavljene činjenice odnose na period do 01.11.2009. godine - do primene novog Zakona o zaštiti konkurencije, to proizlazi da primena tog zakona nije moguća, jer bi dovela do povrede ustavnog principa zabrane povratnog dejstva Zakona i drugih opštih akata. U članu 197. stav 1. Ustava Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 98/06) je propisano da zakoni i svi drugi opšti akti ne mogu imati povratno dejstvo. Stav 2. istog člana propisuje da izuzetno, samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno dejstvo, ako to nalaže opšti interes utvrđen pri donošenju zakona, a stav 3. istog člana da odredba krivičnog zakona može imati povratno dejstvo samo ako je blaža za učinioca krivičnog dela. Kako Zakon o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 51/09) u prelaznim i završnim odredbama nije propisao da neka odredba tog zakona ima povratno dejstvo, a zabranjeni sporazum je nastao 05.03.2009. godine i postupak je započet podnošenjem prijave 30.10.2009. godine za vreme važenja ranijeg

03.03.2009. godine i postupak je započet podnošenjem prijave 09.10.2009. godine za vrijeme važenja ranijeg zakona, Vrhovni kasacioni sud nalazi da su odredbe tog zakona merodavne u ovoj pravnoj stvari.

Vrhovni kasacioni sud je cenio navode zahteva da je, shodno članu 74. Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 51/09), Komisija bila u obavezi da primeni taj Zakon, pa je našao da su ti navodi neosnovani. Ovo stoga što upravo navedeni član 74. upućuje na Zakon o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 79/05), s obzirom da su povrede konkurencije, odnosno zabranjeni sporazum i prijava tog sporazuma nastali u vreme kad se primenjivao stari zakon po kome je, podnošenjem prijave od strane I. doo, upravni postupak započet. Saglasno odredbi člana 56. stav 1. Zakona o zaštiti konkurencije ("Službeni glasnik RS", br. 79/05), po nalaženju ovog suda, saznanjem Komisije da je učinjena povreda konkurencije pokrenut je postupak po službenoj dužnosti za utvrđivanje povrede, pa se na taj postupak primenjuju propisi važeći u momentu saznanja.

Vrhovni kasacioni sud je cenio navode zahteva da je pobijana presuda nezakonita zbog bitne povrede pravila postupka iz člana 2, 33. stav 1, 34. stav 1. i 39. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, jer je doneta na osnovu činjenica utvrđenih u upravnom postupku, a ne na usmenoj javnoj raspravi, pa je našao da su ti navodi neosnovani. Ovo stoga što se iz zapisnika o usmenoj raspravi održanoj pred Upravnim sudom dana 29.09.2011. godine, u kojoj su učestvovali tužioci i tuženi organ, vidi da je Upravni sud razmatrao činjenice utvrđene u upravnom postupku i da tuženi organ nije imao primedbi na zapisnik, niti predloge za utvrđivanje novih činjenica. Stoga, Upravni sud nije imao potrebu za ponovnim utvrđivanjem činjeničnog stanja na javnoj raspravi, jer su odlučujuće činjenice - vreme nastanka zabranjenog sporazuma i datum podnošenja prijave već bile utvrđene u upravnom postupku i među strankama nisu sporne.

Vrhovni kasacioni sud je cenio i navode zahteva koji se odnose na obrazloženje pobijane presude, pa je našao da su bez uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari, imajući u vidu da je pobijanom presudom pravilno poništeno osporeno rešenje, kao i razloge date u obrazloženju ove presude.

Nalazeći da navodi zahteva ne mogu dovesti do drugačije odluke suda po podnetom zahtevu, Vrhovni kasacioni sud je na osnovu člana 55. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u dispozitivu.

PRESUĐENO U VRHOVNOM KASACIONOM SUDU

dana 13.07.2012. godine, Uzp 70/12

Zapisničar,

Gordana Bogdanović, s.r.

Predsednik veća - sudija

Snežana Živković, s.r.